Timişoara, 1895. Anul II. Nr. 184. Sâmbătă în 19 (31) August.

DREPTATEA

Apare în fie-care di de lucru la amiadi.

Prețul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci.) — Numeri singuratici 5 cr. — Tacsa de inserțiuni: 1 cm.□ 1 cr., plus 30 cr. timbru.

Redactor responsabil: Dr. George Candrea.

Redacțiunea şi Administrațiunea: Timişoara cetate strada Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse,) Nr. 41. Telefon (linia de stat Viena, Budapesta Arad Nr. 4.

Adunarea „Associațiunei Transilvane".

(Raport special al „Dreptăței".)

Blaşiu, 27 August n.

IV.

Partea primă a dilei a fost dedicată lucrărilor serioase şi oficioase; a doua însĕ s'a dat distracțiunilor nobile pătrunse toate de un ardor național. Dacă despre acestea totuşi voiu scrie mai pre scurt, e că mĕ grăbesc; o fac însĕ cu gândul ca sĕ revin, mai ales la concert.

Banchetul.

Astădi la 2 oare s'a ținut banchetul în sala cea mare de la „Hotel Univers". Au participat (în sala cea mare) cel puțin 210, cel mult 250 persoane, dintrĕ cele mai distinse. Mare şi plăcută surprindere a făcut venirea Escelenței Sale a *metropolitului*, căruia i-s'a dat locul de onoare la masa comitetului central, avênd de a dreapta pe I. M. *Moldovan*, de a stânga pe Dr. Il. *Puşcariu*. La intrarea sa în sală metropolitul a fost întimpinat cu ovațiuni entusiasmate.

Masa a servit'o „hotelul Univers" (Bas. Turc) avênd următoriul

Menu.

Potâge au ragoût melé.
Poulets au mayonnaise.
Noques au beurre.
Chou farceé.
Rôtis avec salade.
Patisseries et tarts.
Fruits et fromage.
Caffé.
Vins de Ungurei et riesling de Tăuni.

În decursul banchetului capela orăşenească din Sibiiu a cântat cu următoriul

Program.

1. Marş al metropolitului Victor, de Iacob Mureşianu.
2. „O noapte pe Timpa", vals de I. Mureşianu.
3. Potpourri, de Hermann.
4. „Rosa Română", cuadrile de Brandner.
5. Lugoşana.
6. Ouvertură Maritana de Wallace.
7. Hațegana.
8. „Valurile Dunărei", vals de Ivanovici.
9. Marşul lui Mihaiu Viteazul.

Toastele ce s'au rostit cu aceasta festivă ocasiune au fost relativ puține la numĕr, dar' grele în importanța lor.

Preşedintele I. M. *Moldovan* a închinat pentru Majestatea Sa cesaro-regească esprimându-şi dorința, ca „sĕ dee Dumnedeu sĕ vină acel timp când M. Sa sĕ-şi vadă pe o formă îndestulite *toate popoarele* sale."

Mai ales acest pasagiu a fost viu aclamat.

Imediat dup' acest toast tot preşedintele Moldovan a închinat pentru metropolitul *Mihályi*, dorind, ca „iubirea şi alipirea poporului ce şi-a câştigat'o, şi care l'a ridicat la înalta treaptă, ce ocupă, sĕ şi-o păstreze în tot decursul vieței sale."

Cuvintele călduroase şi sincere, prin cari presedintele *Moldovanu* a făcut meritate elogii metropolitului, au fost neîntrerupt urmate de vii aprobări şi aclamări; ele au şi emoționat mult pe Escelența Sa.

Toastul Metropolitului.

Se ridcă apoi Metropolitul *Victor*. Pe un moment se face tăcere, erumpe apoi un vifor de aplause şi esclamări repețite „sĕ trăiească! cari păreau că nu se mai pot sfîrşi.

Pătruns de aceste ovațiuni Metropolitul emoționat şi însuflețit începe cu accent tineresc şi dice cam următoarele:

„Cer scuse de la comitetul arangiatoriu, pentru că mĕ ridic şi eu. El a distribuit în ordine toate toastele, eu însĕ n'am fost fericit a fi între cei împărtăşiți. Acum însĕ, după ce comitetul a permis preşedintelui asestei „*Associațiuni*", ca afară de program sĕ-mi adreseze mie un cuvênt, după-ce Reverendisimul preşedinte a binevoit în termini aşa de pregnanți sĕ esprime iubirea şi alipirea voastră, pre care a-ți sigilat'o prin viile aprobări manifestate cu aceasta ocasiune, rog comitetul arangiatoriu sĕ-mi permită, ca sĕ întrerump şi eu ordinea toastelor şi sĕ mulțămesc în prima linie preşedintelui ilustru al „Associațiunei" pentru cuvintele de amiciție, cari mi-le-a adresat, apoi voue tuturor, pentru dragostea cu care m'ați întimpinat în aceste momente.

Domnilor! În programul şi statutele „Associațiunei" sunt nişte puncte, în sensul cărora este oprit, ca în salele „Associațiunei" sĕ se facă desbateri ori manifestațiuni religioase ori politice.

Aceasta însĕ nu v'a putut oprí pe DVoastre, ca sĕ veniți aici şi sĕ faceți o demonstrațiune politică - religioasă față de s-ta metropolie a Blaşiului, pre care o represint.

Vĕ mulțămesc, iubiților, din toată inima pentru aceste ovațiuni şi Vĕ mărturisesc, că m'au pĕtruns. (Nesfîrşite aclamațiuni şi aplause.)

Profesez şi eu cu Stul *Ciprian*, că *biserica este turma credincioşilor în alipire față de păstoriul ei*... (Aplause, vii aprobări, „sĕ trăiască" şi „ura!" entusiaste.)

Dați-mi voie, Domnilor, sĕ doresc din acest prilegiu prosperitate şi înaintare „*Associațiunei*" noastre şi sĕ închin întru sănĕtatea comitetului şi a preşedintelui ei.

(Ovațiunea grandioasă se repetează.)

Cuvintele metropolitului au entusiasmat întreg publicul. Mai ales accentul, tonul cald, care păreá că interpretează şi amplifică cuvintele pornite din plinul inimei ilustrului prelat, au făcut o impresiune ce nu se poate descrie. Nici nu se mai vorbiá de cât despre metropolitul, şi încă cu atâta însuflețire şi iubire fiască, desmierdătoare, de păreá că întreagă mulțimea de public, aşa de distins, este numai o familie în jurul părintelui sĕu.

Dup'aceea au mai toastat:

Ioan *German*, prof. preşedintele despărțĕmêntului, pentru inteligența română, care a venit la „Adunare".

Zaharie *Boiu*, arĕtând misiunea preoțimei în sensul cuvintelor poetului: *Preoți cu crucea'n frunte!* închină pentru Metropolitul *Mihályi*, care prin meritele sale personale şi-a câştigat iubirea clerului şi încrederea coroanei, ca sĕ fie cel mai iubit archiereu.

Alimpiu *Barbulovici*, vicariul Şimlĕului, accentând devisa: *viribus unitis*, şi rechiămând amintirea celor doi archierei, sub a căror scut s'a închegat „Associațiunea" (Şaguna şi Şuluț), apelează la publicul mare sĕ lucre la cimentarea edificiului nostru cultural şi închină pentru comitetul central.

Partenie *Cosma* închină pentru comitetul arangiatoriu al sĕrbărilor de acum ale „Associațiuni" reamintind ultima adunare generală ținută în Blaşiu, la care ocasiune toastele au fost absolut oprite.

A urmat cel mai frumos toast, şi cel mai pătrundĕtoriu, al dlui Dr. Aug. *Bunea*. El a dus entusiasmul la culme, aşa, cât ridicându-se masa, publicul s'a depărtat încântat şi pătruns într'atâta, cât toastul „humoristic" al „*Calicului*" din Sibiiu, (care începeá cu: Blaşiul e buricul pămêntului) n'au voit sĕ-l mai asculte, de cât foarte puțini.

Domnul *Bunea* a salutat oaspeții, pre cari *dorul* de un viitoriu mai bun i-a adus din lungi depărtări, acel dor nesfîrşit ce umple inima poporului român, conştiu de originea şi menirea sa în concertul universal al popoarelor.

Dorul de cultură al poporului nostru nu l'a putut timpi nime şi nici un element distructiv străin n'a putut întroduce în cultura lui.

„Associațiunea" a lucrat la deşteptarea

Foişoara „Dreptăţii".

Petrecerea tinerimei academice din Braşov.

Dăm loc unei epistole venită în posesiunea noastră prin indiscreția unui amic al nostru.

„Dragă Vasilache! M'ai fost rugat, ca sĕ-ți scriu în grabă, şi eu ca un netot ce sunt, am tot lăsat adi pe mâne; acum, după ce lenea m'a părăsit, mĕ hotărăsc a încălecă pe condeiu şi a ghemuí în puține şire şi în repedirea penei câte una-alta despre petrecerea frumoasă a tinerimei din Braşov, care, fără de a vătĕmă adevĕrul, pot dice, că a fost o aparință rară, mai mult de cât o petrecere, sĕ vini cât de departe, pentru a luá parte la ea.

„Am aşteptat mult petrecerea aceasta, dar' am şi avut pentru ce o aşteptă. Ori-ce lucru plăcut îl aştepți cu nepaciență, nepacient eram şi eu. Acuma a sosit şi-mi pare rĕu c'a sosit, pentru-că a şi trecut. Deja de două sĕptĕmâni petrecerea aceasta mi-a fost punctul de miră, luceafĕrul de la care privirile mele nu s'au despironit.

„Dar' pentru ca sĕ fie vĕdută în toată sĕlbatica sa frumseță, ar trebui sĕ fiu un mare măiestru în stilistică, ca sĕ pot descrie localitatea cu penelul pictorului, valsul cu inima poetului, scopul cu peana istoricului şi pe oaspeții din România cu focul simțĕmêntului național, de care însĕ eu nu mĕ simt destul de capabil, şi-ți mărturisesc, scumpe amice, că 'ți dau aicia numai o schiță dintr'un tablou, ce cade departe de original. Dă-mi dar' voie sĕ mĕ rĕtăcesc pe unde mĕ va duce condeiul.

„A fost o petrecere frumoasă în cel mai larg înțeles al cuvêntului. Jocul mi-a oferit aşa multe plăceri. O privire seducĕtoare, o strîngere de mână mult dicĕtoare, un vals îmbătătoriu, o şoaptă scăpată ca din întêmplare, o damă ca o dînă, sĕ alergi cu ea ca cu o trofee, toate acestea lasă suveniri multe şi plăcute în urma lor. O mulțumire necunoscută simte omul la o atare petrecere, trupul par'că i-se uşurează, ideile-i se lămuresc, inima-i simte o dulce plăcere, ochii lui preumblându-se vesel împregiur se opresc cu dragoste asupra...... asupra cui? Mĕ vei întrebă, eu însĕ te rog sĕ mĕ scuteşti de rĕspuns.

„Când eşti tiner ți-se pare, că tot ce sboară se mănâncă; inima cere, geaba cauți sĕ o saturi — bat'o pustia de inimă, că tot flămêndă se arată. Câte idei se deşteaptă în minte, şi câte oftări în pepturi! Cine n'a vĕdut femei mlădiindu-se ca ciocârlia 'n vênt, ca pasĕrea primăvaratică, şi femei frumoase? Toată lumea le caută, pentru că temelia esteticei fiind chiar ochiul omenesc, subjectele cari însĕ turbură prin comparație noțiunea obiectivă a frumosului din noi, ne devin simpatice. Crede, iubite amice, pe un veteran fisionomist, pe care l-au mai albit femeile!

„Par'că plutiam într'o lume de visiuni, par'că eul meu se schimbase în eul poeților, cărora însĕ le lipsiá numai timpul şi arta de a schimbă aceste materialuri în poesii sau novele. Mi-se păreá, că îngerii se înaltă din ce în ce mai sus, şi că privirile lor scânteie de candoarea virginătății. Plăceri iubite, cari te fac sĕ credi, că acei îngeri sunt, cum diceá Dante:

„. . . . . . una cosa venuta
„Dal cielo in terra a miracol mostrare.

„Îmi erá peptul atât de plin de bătăile inimei şi ochii, şi ochii . . . . . Sĕ trăieşti şi sĕ mori, făr' a dorí altă fericire pe pămênt şi alt raiu pe lume.

*

„De cumva n'ai iubit nici odată, atunci te rog, ca sĕ treci preste şirele de mai sus. Ți-aşi scrie ceva despre ceialalți de tagma mea, ți-aşi descrie valurile şi cutele inimei lor, însĕ neputêndu-mĕ întinde cu mintea mea şi ne-avênd dreptul de a mĕ coborí în conştiințele oamenilor, nu pot bănuí nimic. Destul atâta, că vedeam veselia şi buna disposiție mergĕnd *crescendo*.

şi ţinerea în trezvíe a acestui dor. Ea ne arată, că trebue sĕ poleim haina strămoşască după timpul modern. Associaţiunea cerne gândirile noastre, curăţă simţemintele noastre, ca sĕ le facă unitare.

„Vĕ salut pentru că aţi venit, ascultând vocea acelui dor viu şi nesfîrşit; Vĕ salut pentru că aţi venit sĕ vĕ inspiraţi de pe *câmpul* acela, peste care umbrele părinţilor nostri planează de când ei s'au adunat, ca înaintea lui Ddeu şi a oamenilor sĕ proclame libertate egală *tuturor popoarelor;* vĕ salut în centrul cultural al nemuritoriului Clain“ ....

... În feliul acesta s'a revĕrsat torentul de entusiasm, pre care d. Dr. *Bunea* printr'un admirabil climax l'a dus la culme.

Blaşiu, 28 August n.

V.

Concertul.

Ca sĕ încheiu raportul meu despre cele petrecute eri, în *prima ḑi* a serbărilor ce se dau acum în Blaşiu, trebue se vĕ scriu încă despre concert. Vĕ mărturisesc, că cu oare-care teamă mĕ apuc de acest object, pentru că simt, că nu voiu putê espune impresiunile adânci ce mi-au lăsat piesele cântate, în prima linie „*Mănăştirea de Argeş*“.

*

Concertul s'a început la $8^1/_2$ oare seara. Sala de gimnastică a fost formal îndesuită de public foarte distins. În primul şir pe lângă câţiva membri ai comitetului central erá şi Escelenţa Sa *metropolitul Mihályi,* avĕnd lângă sine pe fratele sĕu, colonelul, şi pe Dr. Puşcariu.

Presa încă erá representată reservându-se ḑiaristilor chiar în primul şir locuri de onoare, la cari erau pentru „Gazeta Transilvaniei“ Greg. *Maior,* pentru „Dreptatea“ Dr. E. *Dăianu,* pentru „Tribuna“ Stefan *Roşianu,* ear' pentru presa străină George *Moroianu.*

Primul punct din program erá „*Ouverture Stefan cel mare*“, comp. de I. *Murĕşianu,* esecutată de orchestră. Compositiunea este foarte frumoasă, cu părţii classice şi pătrunḑĕtoare; esecutarea ei s'a făcut sub conducerea dlui Iacob *Murĕşianu* şi a fost foarte corectă. Publicul a rĕspuns la sfêrşitul ei cu multe aplause.

Ouvertura aceasta mi-se păreá ca un preludiu, în care înainte ni-se dădeá un pregust la „*Mănăstirea de Argeş*“, care aveá sĕ închee sfîrşitul. Înrudite în spiritul lor de classicitate vagneriană, suflată de un curent naţional românesc, şi pornite ambele din aceeaşi inimă, care interpretează sentimente şi descrie tablouri prin acorduri de harmonioase tonuri, aceste două piese au făcut un ce întreg, bine rotunḑit, din concertul de seară; ele l'au încadrat. Dar' luând de basă acest scop trebue sĕ spun, că atunci cadrul e mai de importanţă de cât încadratul.

*

2. „*Poutpouri romănesc*“ de Iacob Mureşanu, cor cu soluri, a fost al doilea punct al programului, earăşi o piesă bine rotunḑită, care se introduce cu: „*Bună* seara, bună seara, multe avem de a ve spune, sĕ ne ascultaţi“ — şi sfîrşeşte prin: Seara bună, seara bună, am sfîrşit *povestea* noastră.“

„P o v e s t e a“ este poutpouriul, ear' acesta este foarte variat. Începĕnd cu: „Aşa-i Românul în veselie“ el atinge coarda naţională într'un moment când românul este în posiţia de a accentuá *in vino veritas.* El chiar şi atunci se ştie ridicá la ideale, şi se ştie rugă pentru neamul sĕu şi pentru „Îngeraşul“ sĕu.

„Îngeraşul“! — Chiar aproape de acest cuvênt vine apoi un solo, care începe: „*Ah ochi albastri!* ... E un cântec de amor, o revĕrsare doioasă a unui suflet îndrăgit, a cărui dragoste însĕ e depărtată. Solo acesta l'a cântat d. Traian *Murĕşanu,* carele însuşi a condus întreg poutpouri-ul.

După acest solo corul resună de nou cu: „*Spusu-mi-a* frunza de vie, că dragostea nu-i moşie.“, un cor vesel, poporal, compositie mi-se pare de d. *Vidu* de la *Lugoş.*

Vine apoi earăşi un solo:

„În zadar în larga lume
Caut sĕ te mai găsesc ... (etc.)

Din aceasta drăgălaşă poesíe, doioasă şi atât de popularisată, a cântat câteva strofe doamna Cornelia *Deac,* cu espresiune foarte fidelă cuprinsului.

Corul ce urmează dup'aceea începe cu cuvintele:

Am cetit în lume multe
Dar' puţin în ochiul tĕu ..,.

dup'aceea a urmat o *romanţă,* pe care dşoara Netti *Vancea* a cântat'o cu o voce pătrunḑĕtor de dulce. Dşoara Vancea posede o comoară de sentiment care îi dispune şi mai mult vocea cea plăcută.

„*Susu-i dealu la păduri*“ a fost solo ce a urmat, cântat de doamna Cornelia *Deac.* Aceasta doină din Bihor, cu timbru de anticitate românească, şi cu un refren original de

„Ei, tu mândro şi dăina!“ a făcut foarte bună impresiune.

Cu piesa: „Hei copilă de la munte, ce stai tu colea pe punte“ a păşit un nou solist, domnul Aron *Papiu,* cantor al catedralei. Dl Papiu are o voce de un timbru original şi plăcut, de aceea a şi fost deosebit aplaudat.

După corul: „Drage-mi-s oiţele, când le cresc cornitele“, un cor foarte popularisat, earăşi a urmat solistul *Papiu* cu cântecul poporal destul de haziiu:

Cât trăieşti sĕ nu iubeşti
Diac cu haine nemţeşti;
Că diacu-i piele rea,
Te cere şi nu te ia.

Acest solo, cu care potpouriul se încheie, a lăsat o impresiune veselă, şi pe lângă aplause a provocat şi câte un zimbet.

*

3. Punctul al treilea a fost esclusiv al d-lui Traian *Murĕşanu.* Mai întâiu a cântat o romanţă italiană de *Marion,* apoi o drăgălaşă poesie de Carol *Scrob:*

Cu ochii tĕi iubito
Adânci fărmecători ...

compositie proprie de d. Traian M. Ambele piese d. *Mureşanu* le-a cântat foarte bine cu vocea sa de bariton. Prestaţiunile dînsului au fost de mai multe-ori apreţiate şi în acest ḑiariu, de aceea mĕ simt dispensat de a mai insistá. Acompaniamentul la piano pentru ambele aceste soluri l'a făcut Dşoara Melania *Brĕnduşanu.*

4. *Mănăstirea de Argeş.*

Ultimul şi cel mai important punct „*Mănăstirea de Argeş*“ a încununat concertul, şi a încununat şi pe compositorul şi conducĕtoriul ei, profesorul Jacob *Murĕşanu.*

Despre aceasta importantă operă voiu încercá sĕ vorbesc mai detaiat cu altă ocasiune. Şí până atunci constat părerea generală, şi intima convingere nutrită de impresiunea ce mi-a făcut, că „*Mănăstirea de Argeş*“ este o compositie de valoare aşa de mare, în cât se poate presentá ori în ce capitală europeană.

Cu ea d. *Murĕşanu* şi-a încununat activitatea de până acuma, şi ni-a deşteptat nădejdea, că în curênd şí noi vom avê opere de feliul acesta vrednice de apreţiarea lumei culte.

Balada nemuritoriului poet este prin ea fidel interpretată, completată şi îmbogăţită cu noue frumseţi artistice.

Coruri dulci, ori sublime, pătrunḑĕtoare, doioase şi pătrunse de pietate, soluri puternice de sopran, tenor, bariton şi altele, o romanţa frumoasă, un duet puternic, descrieri şi enarări prin farmecul tonurilor, ... toate se perondează.

Piesa, de şí prima-dată, a reuşit şí ca esecutare, foarte bine. Atât corul cât şi soliştii au fost fie-care la locul sĕu.

Mai ales s'a distins doamna *Carşai* în rolul *Anei.* Apoi dl Tr. *Murĕşanu* (Negru Vodă), dl I. *Purecel* (Manole), dl George S. *Vassiliu* (Naratorul), Dr. Victor *Szmigelski* (Ciobanul) toţi şi-au făcut cu laudă rolurile.

Coristii merită toată lauda, că şi-au dat toată silinţa, că în timp relativ scurt sĕ pătrundă şi studieze o piesă aşa de grea.

Eată şí numele acestor membri ai corului:

Doamnele: Davidescu, Cornelia Deac, Matilda Nistor, Camila Pop, Cornelia Hodoş, Otilia Murĕşan, Veronica Radu, Loti Stefănuţ, Elena Trifan.

Dşoarele: Virginia Solomon, Melania Brĕnduşan, Silvia Moldovan, Hortensia Groze, Netti Vancea, Mariţi Bariţiu. Aurelia Bariţiu, Rafaela Vlaicu, Elena Muntean, Rafila Pavelea.

Domnii: Aron Papiu, Aron Deac, Em. Stefănuţ, Iosif Orga, Demetriu Radu, Iuniu Br. Micu, Toma Cornea, Aug. Coltor, Ilariu Banciu, Vilhelm Şorban, V. Mateiu, Victor Macaveiu, Iuliu Chirilă, Aurel Ciato, Emil Vlasa, Ioan Moldovan, N. Brĕnduşan, Iuliu Nistor, şi câţi-va băieţi.

Publicul a rĕmas încântat de piesă, şi în tot decursul piesei, care a durat 1 oară şi $^1/_2$, a fost pătruns de interes şi atenţiune. Adese-ori piesa a fost întreruptă de aplause, ear' la sfîrşit sala cea vastă păreá că nu le mai poate cuprinde.

Dl Iacob *Murĕşan* a fost călduros felicitat de mare parte din cei presenţi, între cari Escelenţa sa Metropolitul *Victor,* vicariul *Moldovan,* şi alţii mulţi. Metropolitul, care erá foarte aproape, ascultá cu foarte mult interes, şi cum urmăria tecstul baladei publicat întreg în program, adese-ori am observat cum faţa i-se înseniná de un zimbet fin, pre care îl arĕtá plăcerea sufletului adăpat în frumseţile artei.

Străinătate.

Manifestul lui Zancov. (S o f i a, 30 August.) Manifestul lui Zancov a produs foarte rea impresiune în sferele militare mai ales prin pasagiul unde pretinde amnestie pentru oficerii cari au fugit în Rusia şi servesc în armata rusească.

Stare de asediu în Sofia. (B e l g r a d, 30 August.) Conform raportului ce'l are din Sofia *Videlo,* poliţia de acolo ţine sub puter-

---

„Mĕ vei întrebá, că ajunsu-s'a scopul petrecerii. Îţi rĕspund, că s'a ajuns şi că a fost măreţ. O ideiă nu e de desconsiderat, a preface însĕ ideia în un ce real şi cu succes bun, este sigur o faptă deamnă de laudă şi de imitat. Ori doară nu e sublimă ideia de a face ceva bun în folosul neamului tĕu? Modul cum se practisează aceasta este de comun lucru secundar, scopul şi succesul sunt esenţa unui lucru! Şi succesul material în casul present după *pronunciamentul* cassariului Lupan, a fost briliant.

„Caritate! Scump şi frumos cuvênt, scumpă şi frumoasă concepţiune. Nu numai scumpă şi frumoasă, ci şi salutară, şi cu atât mai salutară, cu cât vine chiar din partea acelora, cari au lipsă de ea.

„Tinerimea „foarte şi-a pus poalele 'n brêu“ şi cu al sĕu zel desvoltat de la inimă şi în limitele puterinţelor sale s'a dat în vênt, împlinind porunca apostolului de a fi „tuturor de toate“. Pe lângă impunĕtoriul succes moral şi frumosul venit material a câştigat şi o nouă victorie şi falá a tinerimei române înaintea străinilor. Tot respectul fraţilor braşoveni. „Nos etiam seri laudabunt saepe nepotes.“

Scopul frumos al petrecerei, de a ajută societatea „Petru Maior“ din Pesta, ne esplică faptul, că o mulţime mare din România a luat parte la petrecere şi a contribuit din gros. E în firea Românului de a alergă printr'un avênt firesc al inimei în ajutoriul fraţilor sĕi de aceeaşi origine, el e capace de a împărtăşi dorurile, cugetele şi simţemintele lui. Tinerimea li-a întins numai degetul, ear' ei, fraţii de dincolo, n'au hesitat de a-i deschide braţele. Şi e atât de bine, când se face un schimb în idei şi când fraţii se întâlnesc. Au şí fost primiţi din partea tinerimei braşovene cu multă bunăvoinţă şi cu mult dor de inimă, aşa în cât au rĕmas încântaţi, ba unul într'o pornire entusiastă a ḑis, că „oraş, ca Braşovul şi om ca Românul, mai ba“.

Petrecerea s'a ţinut în salonul cel mare al hotelului Central; îl ştii cât e de frumos, mai adaugă şi nişte decoraţiuni frumoase din oglinḑi şi flori drăgălaşe şi-ţi vei face o ideiă perfectă despre veselia ce m'a cuprins în splendoarea feerică a salei, carea nu cred sĕ mai fi vĕḑut o petrecere aşa de măndră, ce m'a fermecat şi pe mine cu simplitatea ei. Parfumul de gingăşie ce transpiră din drăgălaşele romănce, te îmbată; căci par' că-i veḑi aşeḑaţi pe toţi în horă (hora înfrăţirei!) la distanţă, plini de înviosarea mulţumirei: păreche cu păreche. Dorinţe, cari se descopêr după bătaia inimilor june şi cari sunt întemeiate pe siguranţa voinţei lor, aşa pre cum doreşte unul şi altul. Plăcută este tinereţa cu cortegiul ei luminos şi înflorit de cugetări înalte şi de ilusiuni plăcute!

Domnişoarele Valeria *Branisce,* Mariţi *Navrea, Faron* şi d-şoara *Stoianovici* au arangiat şi o frumoasă tombolă de flori, care a avut un resultat cât se poate de frumos. Sincere mulţămite!

„Găsesc apropo a-ţi spune, că musică a fost cea a „regelui violinei“, a lui *Găluşcă,* care a tras nişte melodíi plăcute de înveseliau straşnic de bine, şi ori-cât de rĕcit ţi-ar fi fost avêntul tinereţelor, inimile tuturora trebuiau sĕ se încălḑiască şi sĕ crească sub farmecul aceluiaşi dor. Chiar şi oamenii mai de vêrstă — ca sĕ mĕ esprim cu o frasă paraponisită — vrênd-nevrênd au trebuit sĕ-şi sacrifice pĕrul cărunt pe altariul veseliei.

În pausă „Bătuta“ a fost bătută de „Căluşer“-i, mustra românilor voinici, încălţaţi tot cu opinci

opt voinici cu spate late
şi cu mâneci sufulcate, —

şi gătiţi în costume naţionale, chindisite cu flori de toate feţele curcubeului.

Brêul a fost ca un bălaur, care ar fi avut inelele corpului întocmite din flăcăi chipeşi şi frumoşi; împestriţarea de colori ţi-se păreá de departe, că brîul şerpueşte asemenea unei coade uriaşe de smei în albastrul ceriului; căci jucau feciorii şi cu trupul şi cu inima, şi se repeḑiau asemenea unei năluce surprinse de ḑiorile dimineţei, şi băteau cu opinca 'n ropot, scoţênd tot colbul ce s'a mai pripăşit

nică pază un întreg suburbiu. În jurul suburbiului e tras cordon militar, ear' în lăuntru poliţia caută neobosită după bombe şi dinamit.

Cestiunea armeană. (L o n d r a, 30 Aug.) Corespondentul din Constantinopol al lui *Daily Telegraf* e informat, că Poarta *nu crede în acordul marilor puteri europene cu privire la cestiunea armeană, şi că e decisă pentru estrem* sperând, că bună-înţelegerea europeană se va schimbă în divergenţe. Suposiţiunea aceasta a fost motivul notei ce o adresase Poarta mai eri ambasadorilor săi din Paris şi Petersburg.

Nihilismul în Rusia. (K ö l n, 30 August.) După cum raportează corespondentul din Petersburg al lui *Köln. Ztg.*, în Rusia nihilismul începe a dá earăşi semne de vieaţă. Acum e pusă la cale o estinsă cercetare contra nihiliştilor în întreagă Rusia. De la moartea ţarului Alexandru III. nihiliştii au observat o ţinută spectativă, acum însě voiesc sě între 'n acţiune. -- S'au făcut deja numěroase arestări.

Legatul apostolic în Balcani. (P e t e r s b u r g, 30 August.) *Novoje Wremja* atacă vehement denumirea archiopiscopului *Stadler* din S e r a j e v o de legat apostolic pentru statele balcanice, carea — ḑice Novoje Wremja — n'are alt scop de cât ca Austro-Ungaria sě paraliseze în Balcani influinţa religionară şi politică a Rusiei. Intenţiunea lui Stadler e sě contopiască biserica greco-orientală din Bosnia în cea romano-catolică, şi de aceea foaia rusească face atent de Kállay, că la finea seclului al XIX lea nu se poate octroá unui întreg popor oare-care religiune nouă.

Ḑiariu suprimat în Bulgaria. (S o f i a, 30 August.) Foaia militară *Wojenni List*, pe carea oposiţiunea o crede organ al ministrului de rěsboiu şi carea pledase pentru suspinderea constituţiunei şi introducerea dictaturei militare, — *e suprimată.*

Cronică.

Timişoara, 31 August n.

Doi învěţaţi ai apusului între românii bănăţeni. Pre când ilustrul profesor Domnul Dr. *Weigand* face studii limbistice pre la românii de prin comitatele Timişului şi a Caraş-Severinului, pe atunci magnificul profesor din Paris Dl *Emile Picot*, petrece pe la noi, adunând date despre tipografiile române penru a-şi completá opul întitulat „*Tipografiile din ţerile române*“, ce deja se tipăreşte in limba franceză cu mai multe facsimile de pre cele mai vechi cărţi eşite din tipografiile române în diferite limbi. De present numitul Domn petrece în Comloşul-mare.

Himen. Din *Caianul-mic* ni-se scrie, că Domnul Paul O. *Bocca* 'şi va serbá cununia în 8 Septembre a. c. cu amabila Dşoară Paulina *Chinteiuan* din *Chiediu.* — Felicitările noastre!

Matriculant acusat pentru omor. Notariul comunal din *Darány, Domján* Gyula, acusat fiind, că a omorit pe păzitoriul de noapte de acolo cu numele *Palotai*, de present se află în arest preventiv în închisoarea din K a p o s v á r. Pre cum ni-se comunică, pe dl notariu Domján în închisoare l'au ajuns cinstea cea mare ce i-a făcut'o ministrul de interne *Perczel, denumindu-l de matriculant* şi încredinţându-l tot-odată cu încheierea de căsătorii. Astfeliu dar', dacă cei din Darány vor voi sě se căsătoriască, atunci de la 1 Octombre trebue sě-şi iee osteneală până la Kaposvár, la cinstitul Domján, ca sě-i cunune, dacă cumva nu va fi transferat până atunci domnul notar-purtătoriu de matricule şi criminal îngrozitoriu. — Frumoasă mustră de matriculanţi!!

Necrolog. Primim următoriul anunţ funebral: **Ioan Filipau,** *fost asesor în consistoriul gr. cat. din Gherla, protopop gr. cat. în Sec şi apoi în Buza etc.*, astăḑi la 26 August n. 1895 şi-a dat nobilul suflet după lungi şi grele suferinţe, în etate de 66 ani, în mânile creatoriului. Rěmăşiţele pământeşti ale scumpului defunct se vor înmormêntă în cimiteriul gr.-cat. din Năsěud la 28 August n. la 9 oare a. m. Năsěud, la 26 August 1895. Jalnica familiă.

Avis. La tombola arangiată la 11 August a. c. cu ocasiunea adunărei generale a „Reuniunei femeilor române selagiane“ numerii câştigători 56 60 83 115 119 126 135 153 160 201 267 281 313 392 454 456 469 481 507 511 524 537 547 554 556 557 573 586 650 nici până acum fiind presentaţi pentru a-şi ridicá lucrurile câştigate, posesorii acelor numeri de tombolă sunt rugaţi, că contra losurilor prověḑute cu numerii amintiţi objectele câştigate sě le ridice de la subscrisul cel mult până la 25 Septembre n. Objectele neridicate până la acest termin se vor licitá în favorul „Reuniunei femeilor române selagiane. — Şimleu, 28 August 1895. *A. Cosma*, secretariul „Reuniunei femeilor române selagiane“.

Corespondenţă.

Lugoş, 29 August n.

(Oare n'ar fi bine? — Profesorul Weigand în Lugoş. — Ruga. — Congregaţiunea comitatensă.)

Vara, când vin studenţii de la şcoale a casă, şi Lugoşul e mai víu, mai vesel. Petreceri urmează una după alta, puţine arangiate de studenţi, dar' mai toate cu gândul, că având jucători — şi petrecerile vor reuşi mai bine. — Ş'apoi saleta din Concordia tot mai e local de joc, mai lărguşor de cât sala din hotelul „Concordia“.

Ni-e frică sě ventilăm întrebarea *unei sale mari, spaţioase,* ca nu cumva sě deşteptăm eară vr'o cerbiciă ascunsă, carea se pune cu o împetrire deamnă de lucruri mai bune par'că ... S'apoi se îngroapă cestiunea, ca multe alte bune.

Dar' s'a învitat „*Associaţiunea transilvană*“ pentru anul viitoriu la Lugoş, şi ca sě arětăm tuturor centrelor româneşti, ce bine e a avè şi pentru vieaţa socială un loc, un hotel, o grădină, o sală, carea e românească, a Românilor, a noastră, — ar meritá şi cele mai scrupuloase şi serioase cercuri a dá talente bogatului Lugoş, ca sě contempleze aceasta cestiune mai de aproape.

Prof. Weigand a fost 8 ḑile în Lugoş cu st. sa Domnă. Studenţii noştri nu l'au baş căutat, — poate-că sunt acri de studiul de preste an, — cu atât mai mult l'am vĕḑut în societatea bărbaţilor şi a damelor din societatea românească, şi pe acestia — ca totdeauna — dispuşi şi gata a face petrecerea Dlui prof. şi a sociei sale cât mai plăcută. Despre studiul DSale ne va luminá opul sěu care 'l va edá.

Ruga a succes foarte bine, vreme bună, lume multă, joc şi veselie, dar' puţină goşthiă, — aşa a fost totdeauna „Ruga de la Lugoş“.

Congregaţiunea comitatensă estraordinară s'a ţinut îndată după „Rugă“ mâne-ḑi în 29 l. c. cu următoriul

Program

al objectelor petractânde în congregaţiunea estraordinară a universităţii comitatense a comitatului Caraş-Severin ţinută în Lugoş la 29 August 1895:

1. Apelaţiunile mai multor comune contra decisiunei vicecomitelui la sistemisarea posturilor de vicenotari.
2. Causa oraşului Lugoş în privinţa contribuirei la drumul de fer Vêrşěţ—Lugoş—Valea-Mureşului.
3. Causa comunei Leucuşeşti în privinţa contribuirei la drumul de fer Vêrşěţ—Lugoş—Valea-Mureşului.
4. Causa comunei Domaşnia în privinţa edificărei şcoalei comunale.
5. Concrederea mai multor pretori cu pertractarea causelor de transgresiuni.
6. Causa reparărei edificiului comitatens.
7. Preliminarii şi socoţi comunale.

Şedinţa a fost slab cercetată, dar' cu atât mai interesante au fost desbaterile.

Înainte de a purcede la ordina ḑilei, membrul Coriolan *Brediceanu* interpelează pentru tulumbele (spriţele) cumpěrate pe seama comunelor, şi nu-s de nici o treabă. Când s'au cumpěrat spriţele am fost în contra, dar' mi-s'a obiecţionat, că s'au visitat, s'au aflat de bune şi nu s'a primit nici unul, până nu s'a aflat de tot bun.

Acum iscându-se foc, în una sau altă comună, şi în Coşteiul-mare, s'a aflat că tulumba nu-i de nici o treabă.

Cum vine asta. Atâtea comisiuni, atâtea visitări şi aprobări, şi casele ard pe sate, ear' tulumbele nu lucră, ci privesc nepăsătoare, ear' lada satului s'a uşorat cu banii pentru cari s'au procurat.

Întreabă pe Vice-comitele: are cunoştinţă despre acest trist fapt, şi are de cuget a cercetá de nou tulumbele şi a dispune, ca comunele sě aibă unelte de a se putè apěrá contra focului?

Vice-comitele *Litsek* declară, că despre casul din Coşteiu — durere — are cunoştinţă, tulumba e rea, de aceea a dispus eruarea causei şi va face cele de lipsă.

Comitele suprem *Jakabffy*, adauge că nu numai pentru Coşteiu, ci pe întregul teritoriu al comitatului sě se visiteze tulumbele şi sě se facă raport congregaţiunei.

Brediceanu ea rěspunsul la cunoştinţă.

La punctul prim al ordinei de ḑi: Apelaţiunile mai multor comune contra decisiunei vice-comitelui referitoriu la sistemisarea posturilor de vicenotari, după Béla Szende a vorbit tot advocatul Coriolan Brediceanu, susţinênd că nu e de lipsă a organisă posturi de notari adjuncţi (segédjegyző), fiind-că legile eclesiastice nu merită nici o jertfă din partea comitatului. Schimbarea organisărei teritoriale nu e la loc, ca sě se facă pentru aceste legi, cari peste un an se pot scoate din vigoare, căci şi până acum a mai crescut numěrul acelora, cari le combat şi cu introducerea se va produce o adevěrată revoluţiune la poporul îndatinat cu biserica şi tradiţiunile ei religionare. Noi nu avem bani sě jertfim pentru o instituţiune, pe care o ţinem foarte daunoasă moralei publice şi religiosităţei, pună-şi ministrul organe pe banii sei — iee el responsabilitatea pentru ei — căci noi din capul locului am susţinut şi susţinem, că mai multă garanţă a fost în preoţii controlaţi de protopresbiteri, consistoriu şi de legea civilă şi criminală, oameni cu familiă, cu iubire către biserica şi poporul lor — de cât în nişte oficianţi — poate necunoscuţi şi căpătuiţi din lume şi ţeară. Deschilinit noi am păţit-o în comitatul nostru şi cu dignitari mai mari impuşi de guvern — de aceea sunt în contra descumpunerei notariatelor şi înfiinţărei de sub notariate noue şi a împovorărei poporului. Facă domnul ministru pre cum s'a prins cu oamenii sěi şi pe punga sa, cum ştie — sunt contra propunerei comitetului permanent.

---

printre podele. Publicul fărmecat, ca paserea din ţerile tropice sub privirea magnetică a şerpelui, a făcut sě între căluşerii de isnoavă pe scenă. Eată şi numele lor: *Anghelina, Branisce, Cerbu, Cipu, Jiga, Lacea, Măglaşiu, Scurtu* şi vătavul *Lupan.*

După aceea aşeḑêndu-se lumea la mese, a fost delectată de către studenţii „destoinici în ale musichiei“, după cum diceau cronicarii secolului trecut, cu cântări care de care mai frumoase. Apoi s'a dat cetire unor telegrame, între cari aceea a dlui Dr. Valeriu *Branisce* din închisoarea Vaţului, carea a produs o emoţiune, ce n'are nume făr' în ceriu. Fratele sěu, Victor, a mulţumit în numele comitetului arangiatoriu, tuturora pentru sucursul dat, ear' tinerul Măglaşiu a salutat pe oaspeţii din România. Alte toaste încă s'au mai ţinut şi astfeliu nimenea nu s'a urit.

Petrecerea a durat în mijlocul unei animaţiuni perfecte până dimineaţa la 5 oare. Revĕrsatul ḑiorilor, atunci când roaua stă încă aninată de firele de iarbă, ni-a găsit înşiraţi la „Sêrbă“....

Ba gurile rele mai spun, că „unii“, neisbutind a brodí vinul pe měsura borvisului sau vice-versa, ar fi salutat „aurora“ dimineţei sau mai corect ḑis „dricul“ ḑilei cu „putere voinicească“.

Vei fi curios, scumpe amice, sě ştii şi numele celor ce au participat la petrecere. Eată-le. Doamnele: Arion (Bucureşti), Bêrsan (Bucuresti), Branisce (Braşov), Burbea (Bucureşti), Bogdan (Braşov). Ludu (Prejmer), Leményi, Moldovan, Popp, Stinghe (Braşov), Sasso (Brăila), Teodorovici (România).

Domnişoarele: Baboian, Branisce, Burbea, Facon (România), Lacea, Ludu, Hâlmu, Navrea, Pop, Popovici, Stinghe Maria, Stinghe Mica, Scurtu, Sasso, Stoianovici, Zenovici.

Între domni am observat şi pe dl Vintilă *Rosetti* şi dl Ioan *Bogdan*, profesor la universitate, ambii din Bucureşti.

Dar' — încă şi încă odată — epistola presentă e numai un şir de rubricări luate din fuga condeiului, mărturisesc, că nu sunt mulţumit cu ea; numele înşirate mai sus le-am scris numai din memoriă, sunt aşa ḑicênd numai o verigă din întregul lanţ. În puterea prieteniei eartă-mi greşeala, eartă-mi-o cu duhul blândeţei omeneşti!

Încheiu, căci pe lumea aceasta cele mai bune şi frumoase lucruri trebue sě aibă o margine.

Salutare cordială frăţutilor din Banat!

Braşov, 25 August n. 1895.

Al tĕu
Manoilă.

La votare s'a primit propunerea comitetului permanent.

Punctul 2 al ordinei de ḑi:

Causa orașului Lugoș în privința contribuirei la drumul de fer Vêrșeț—Lugoș—Valea-Mureșului, apoi

3. Causa comunei Leucusești în privința contribuirei la drumul de fer Vêrșeț—Lugoș—Valea-Mureșului, și

4. Causa comunei Domașnia în privința edificărei școalei comunale

s'a primit propunerea aprobătoare a comitetului permanent fără discusiune.

La punctul

5. Concrederea mai multor pretori cu pertractarea causelor de transgresiuni,

a vorbit Dr. Georgiu Dobrin pentru ca îndreptățirea de a judecá în casuri de transgresiuni sê se lege de oficiu și nu de persoană, pre cum se prevede în projectul dlui vice-comite.

Vice-comitele dă lamuririle de lipsă.

Coriolan Brediceanu atrage atențiunea organelor din centru, că domnii fibirêi foarte aspru pedepsesc poporul, mai totdeauna cu maximul din lege. Așa în Balinț (fibirêul Hirschl) a pedepsit pe un om, fiind-că a tăiat afirmative un porc în valoare de 9 fl. fără visitarea prescrisă, cu o amêndă de 100 fl. (consternațiă) și aceasta s'a încuviințat și în centru. Preste tot încă nu se pare a fi estirpată cu desêvêrșire preocupațiunea, că schimbarea sentinței fibirêilor e egal cu știrbirea autorității lor.

Acum după projectul de sub întrebare vor veni și mai tineri și prin urmare mai neesperți oficianți de a judecá în transgresiuni, acelora le sună în special admonițiunea sê fie justi și imparțiali, sê arete iubire cătră poporul carele 'i susține, sê nu fie mașteri ci equitabili, căci numai așa se poate cultivá simțul de dreptate și de respect de autoritate în popor — ear' cu o procedură: „arêt eu cine-i domn" — și despoiarea materială a poporului prin pedepse horende — vor crește numai acelea buruene sociale de cari e năpădită țeara.

De-altmintrelea consimte cu darea de autorisațiune.

La punctul 6, separarea edificiului comitatens, membrul Dr. George *Dobrin* atrage atențiunea dlui vicecomite la grajdiurile din curtea comitatului și susține, că comitatul încă ar putê aduce o jertfă pentru înfrumsețarea orașului Lugoș, lăsând acelea grajdiuri de tot. Vicecomitele ia la cunoștință ideia și promite a veni la procsima ocasiune cu o propunere în meritul acestui object.

Oare nu ar putê rescumpêră orașul partea din grădina comitatului, de la edificiul tribunalului până în ulița strîmtă de după casa comitatului? Și ce ar ḑice comitatul și fiii comitatului? *Coresp.*

Bursa de Budapesta din 28 August 1895.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 (sc. de d.)	5%	123.50
„ „ „ „ 10.000 . . . . . „	4%	—.—
„ „ coroane ung. . . . . . „	4%	99.50
Obl. căilor fer. orient. 1876 . . . „	5%	123.75
„ „ „ de stat, 1889, aur. „	$4\frac{1}{2}$	129.—
„ „ „ „ „ „ arg. „	$4\frac{1}{2}$	101.75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc. . .		140.50
„ „ „ „ „ „ 50 „ „ . .		140.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. (sc. de d.)	$4\frac{1}{2}\%$	100.75
„ „ „ „ croate . . „	$4\frac{1}{2}\%$	102.50
Bonuri rur. ung. . . . . „	4%	96.25
„ „ croate . . . . „	4%	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	143.75
„ hipot. croate, 100	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100		—.—
Datoria de stat. com., hărtiă, Mai-Oct. . .	$4\frac{2}{10}$	98.75
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	$4\frac{2}{10}\%$	98.75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul. . .	$4\frac{2}{10}\%$	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Nov. . .	$4\frac{2}{10}\%$	98.50
Renta de aur austr. (sc. de d)	4%	122.50
„ in coroane		98.50
Datoria de stat austr. 1854. 250 fl. . . .	4%	149.—
„ „ „ „ 1860. 500 „	5%	147.50
„ „ „ „ 1860. 100 „	5%	158.25
„ „ „ „ 1864. 100 „		198.—
„ „ „ „ 1864. 50 „		198.—
Obl. oraș. Budapesta 1890	$4\frac{1}{2}\%$	100.15
Obl. c. fr. bulg.	6%	122 —
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	40.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	40.75
„ soc. p. reg. Temeș-Bega	5%	140.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ 5%	100.76
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	101.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ $5\frac{1}{2}\%$	100.50
„ de credit ardeleană 5%	101.—
„ „ „ „ $4\frac{1}{2}\%$ 40 ani . . .	99.—
„ „ „ „ $4\frac{1}{2}\%$ 50 ani . . .	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.25
„ „ „ „ „ $5\frac{1}{2}\%$	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ $4\frac{1}{2}\%$ em. VI. .	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani . . .	—.—
„ „ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III emis 5%	102.25
„ „ „ „ IV emis. $4\frac{1}{2}\%$ . . .	100.50
„ I. de credit din Timișoara 5% . .	102.—
„ I. „ „ „ „ $4\frac{1}{2}\%$ . .	99.50
Împrumut. băncii ung. hipotec. 4%	123.50

Sorțuri private.

Împrumutul oraș. Viena din 1874, 100 . . .	174.50
Sorțuri din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorturi reun. „Jó-sziv" 2	3.30
„ „ „ (st. austr.) 5	3.50
„ crucea roșie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12.50
Obligațiunile basilicei 5	9.75
„ „ (st. austr.)	10.25
„ crucea roșie italian. 25 lire . .	12.75
„ „ „ „ (st. austr.) .	13.—
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roșie austr. 10	19.—
Sorți Pálffy 40	59.20

S'a tipărit în tipografia Heinrich Uhrmann în Timișoara.